

Mål C-744/23 [Zlakov]¹

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

1 december 2023

Domstol som begär förhandsavgörande

Sofiyski rayonen sad (Bulgarien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

29 November 2023

Klagande:

T.P.T.

Motpart:

”Financial Bulgaria” EOOD

BESLUT

Nr 42767

Sofia, den 29 november 2023

SOFIYSKI RAYONEN SAD (DISTRIKTSDOMSTOLEN I SOFIA)

[utelämnas] [rättens sammansättning]

har för avgörandet i [utelämnas] tvistemål nr 20221110142769 i domstolens register för år 2022

[utelämnas] [upprepning]

beaktat följande:

- 1 Förfarandet ska genomföras i enlighet med artikel 267 första stycket FEUF och kapitel 55 i Grazhdanski protsesualen kodeks (civilprocesslagen, nedan**

¹ Förevarande mål har getts ett fiktivt namn. Detta namn är inte någon av rättegångsdeltagarnas verkliga namn.

kallad GPK) (begäran om förhandsavgörande) jämförd med artikel 248 GPK (ändring av domen såvitt avser rättegångskostnaderna).

- 2 Förfarandet inleddes genom en ansökan med registreringsnummer [utelämnas] som ingavs den 13 oktober 2023 av advokatbolaget ”Dimitar Milev”, Sofia, [utelämnas], vilket är ett enmansbolag. Genom ansökan har [klagandens ombud] yrkat att domen ska ändras såvitt avser rättegångskostnaderna. Ombudet har gjort gällande att domstolen felaktigt tillerkände honom ersättning för advokatarvode exklusive mervärdesskatt. Han har gjort gällande att mervärdesskatt ska tas ut på advokatarvoden och har lagt fram bevis för att han är registrerad för mervärdesskatt.
- 3 Svaranden, ”Financial Bulgaria” EOOD [utelämnas] (nedan kallat Financial Bulgaria), har bestridit detta yrkande och gjort gällande att det är ogrundat. Bolaget har åberopat rättspraxis, närmare bestämt Varhoven kasatsionen sads beslut 917/02.05.2023 i tvistemål nr 1323/2023, enligt vilket [utelämnas] artikel 38 i Zakon za advokaturata (lagen om advokatyret, nedan kallad ZA) ska tolkas på så sätt att mervärdesskatt inte ska tas ut på arvudet för juridiska tjänster som tillhandahållits utan ersättning.
- 4 Begäran om förhandsavgörande avser frågan huruvida mervärdesskatt ska tas ut på ett advokatarvode som avser juridiska tjänster som i enlighet med villkoren i tillämpliga bestämmelser tillhandahållits kostnadsfritt, vem som är den beskattningsbara personen och vem som är betalningsskyldig för mervärdesskatten. Den hänskjutande domstolen är osäker på huruvida juridiska tjänster som tillhandahålls utan ersättning är föremål för mervärdesskatt.

PARTERNA I MÅLET VID DEN NATIONELLA DOMSTOLEN

- 5 **Klagande:** T.P.T., personnummer [utelämnas], Sofia, [utelämnas] företrädd av ett ombud, advokatbolaget ”Dimitar Milev” [utelämnas] [ombudets adress].
- 6 **Motpart:** ”Financial Bulgaria” EOOD, organisationsnummer [utelämnas], Sofia [utelämnas] [uppgifter om motparten och dennes ombud].

BAKGRUND

- 7 Förfarandet inleddes genom att T.P.T. väckte talan mot Financial Bulgaria om fastställelse av att det borgensavtal som ingåtts mellan parterna i samband med ett konsumentkreditavtal är ogiltigt.
- 8 T.P.T. företräds av advokatbolaget ”Dimitar Milev” – adv. Dimitar Milev (”Dimitar Milev” – advokat Dimitar Milev). Nämda bolag är ett enmansbolag. Det framgår såväl av fullmakten som lämnats in som av avtalet om rättsskydd och rättsligt bistånd i samband med tvister att de juridiska tjänsterna tillhandahålls utan kostnad för huvudmannen i enlighet med artikel 38.1 siffran 2 ZA, enligt vilken det är tillåtet för en advokat att tillhandahålla kostnadsfria juridiska tjänster till personer som befinner sig i ekonomiska svårigheter.

- 9 Financial Bulgaria företräds av en juridisk rådgivare.
- 10 T.P.T. har genom sitt ombud, advokatbolaget ”Dimitar Milev” – adv. Dimitar Milev, yrkat att domstolen ska tillerkänna honom ett advokatarvode inklusive mervärdesskatt. Advokaten har lagt fram bevis för att han är registrerad i enlighet med mervärdesskattelagen (ZDDS).
- 11 Sofiyski rayonen sad (Distriktsdomstolen i Sofia) biföll överklagandet genom dom nr 13461/03.08.2023 i tvistemål nr 20221110142769 i domstolens register för år 2022. Med hänvisning till Naredba № 1 ot 9 yuli 2004 g. za minimalnite razmeri na advokatskite vaznagrazhdenia (föreskrift nr 1 av den 9 juli 2004 om minimiarvoden för advokater) fastställde domstolen att minimiarvodet för advokaten i ett mål där beloppet som yrkats är 185,52 leva (BGN) (kontraktsvärdet) är 400,00 BGN. Eftersom T.P.T. företräddes av en advokat i en situation där villkoren för tillhandahållande av kostnadsfria juridiska tjänster var uppfyllda, förpliktade domstolen Financial Bulgaria att betala beloppet på 400,00 BGN exklusive mervärdesskatt direkt till advokatbolaget ”Dimitar Milev” – adv. och inte till T.P.T.
- 12 Domen överklagades inte och vann laga kraft den 25 september 2023.
- 13 Ansökan (i förevarande mål med registreringsnummer [utelämnas]/ den 13 oktober 2023) som ingetts av T.P.T:s ombud, advokatbolaget ”Dimitar Milev” – adv. Dimitar Milev, genom vilken ombudet begärt att domen ska ändras såvitt avser rättegångskostnaderna, inkom inom fristen för överklagande. Ombudet har begärt att mervärdesskatt ska beräknas på beloppet på 400,00 [BGN], vilket motsvarar ett belopp på 80 BGN (på grundval av en skattesats på 20 % på beskattningsunderlaget 400,00 BGN).
- 14 Financial Bulgaria har motsatt sig detta och begärt att domstolen inte ska medge att mervärdesskatt beräknas på arvoden, eftersom advokaten har tillhandahållit de juridiska tjänsterna kostnadsfritt. Financial Bulgaria har åberopat rättspraxis till stöd för sin uppfattning.

ANFÖRDA NATIONELLA BESTÄMMELSER

1. GRAZHDANSKI PROTSESUALEN KODEKS (CIVILPROCESSLAGEN)

15 Rättegångskostnader

Artikel 78. (1) De av sökanden erlagda avgifterna, kostnaderna för förfarandet och i förekommande fall advokatarvodena ska bäras av motparten i den omfattning sökandens talan bifalls.

16 Ändring av domen såvitt avser rättegångskostnaderna

Artikel 248. (1) Inom tidsfristen för överklagande, eller om domen inte kan överklagas, inom en månad från dagen för avkunnandet, får domstolen på begäran av en part komplettera eller ändra domen i fråga om rättegångskostnaderna.

(2) Domstolen ska underrätta motparten om den komplettering eller ändring som begärts och upplysa denne om möjligheten att inkomma med synpunkter i frågan inom en vecka.

(3) Beslut om rättegångskostnader ska fattas i ett icke offentligt sammanträde och delges parterna. De regler som är tillämpliga för överklagande av domen är tillämpliga även för överklagande av detta beslut.

2. ZAKON ZA ADVOKATURATA (LAGEN OM ADVOKATYRKET)

17 Artikel 36. (1) (kompletterad – DV nr 97 från 2012) Advokaten eller EU-advokaten har rätt till arvode för sitt arbete.

3. (kompletterad – DV nr 97 från 2012) I avsaknad av avtal ska advokatrådet på begäran av advokaten, EU-advokaten eller huvudmannen fastställa arvodet i enlighet med Högsta advokatrådets förordning.

18 Artikel 38. (1) (kompletterad – DV nr 97 från 2012) Advokaten eller EU-advokaten har rätt att kostnadsfritt tillhandahålla juridiska tjänster [till följande personer]:

1. Personer som är underhållsberättigade.
2. Personer med ekonomiska svårigheter.
3. Släktingar, närstående eller andra jurister.

(2) (kompletterad – DV nr 97 från 2012) När motparten förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna i de fall som avses i punkt 1 ska advokaten eller EU-advokaten ha rätt till advokatarvode. Domstolen ska fastställa arvodet till minst det belopp som föreskrivs i den föreskrift som avses i artikel 36.2 [ZA] och förplikta motparten att betala arvodet.

19 Artikel 71. (1) (kompletterad – DV nr 17 från 2021) Huvudmannen ger advokatbolaget fullmakt att försvara och företräda denne i domstol, inför myndigheter i samband med förundersökning, inför förvaltningsmyndigheter och andra organ och i förhållande till fysiska och juridiska personer. Bolagets verkställande direktör ska delegera uppdraget till en eller flera delägare. Om advokatbolaget är ett enmansbolag ska även den advokat som har bildat det anses ha fullmakt.

3. NAREDBA № 1 OT 9 YULI 2004 G. ZA MINIMALNITE RAZMERI NA ADVOKATSKITE VAZNAGRAZHDENIA (föreskrift nr 1 av den 9 juli 2004 om minimiarvoden för advokater)

- 20 Arvoden i samband med tvistemål och förvaltningsrättsliga mål för domstolsprövning i en instans

Artikel 7. (2) ([utelämnas] [senast] ändrad – DV nr 88 från 2022) Arvodet för juridiskt bistånd, försvar och medverkan i förfaranden bestäms utifrån tvisteföremålets värde enligt följande:

1. Om tvisteföremålets värde uppgår till högst 1 000 BGN: 400 BGN.

21 Tilläggsbestämmelser (DR)

2a §. (ny – DV nr 43 från 2010, ändrad – DV nr 28 från 2014, kompletterad – DV nr 84 från 2016) För advokater som inte är registrerade enligt Zakon za danak varhu dobavenata stoynost (lagen om mervärdesskatt, nedan kallad ZDDS) ska arvodesbeloppet inte omfatta mervärdesskatt. För advokater som däremot är registrerade ska mervärdesskatt tas ut på arvodet som fastställs i enlighet med denna föreskrift och ska anses utgöra en integrerad del i advokatens arvode som ska erläggas av huvudmannen. Mervärdesskatten ska erläggas i enlighet med bestämmelserna i ZDDS.

4. ZAKON ZA DANAK [VARHU] DOBAVENA[TA] STOYNOST (lagen om mervärdesskatt)

22 Tillhandahållande av tjänster

Artikel 9. (1) Med tillhandahållande av tjänster avses varje utförande av en tjänst.

- (2) Med tillhandahållande av tjänster avses även: [...]

2. Åtagande att inte vidta åtgärder eller utöva rättigheter.

- (3) Följande ska likställas med tillhandahållande av tjänster mot ersättning:

1. (ändrad - DV nr 101 från 2013, i kraft sedan den 1 januari 2014, kompletterad - DV nr 96 från 2019, i kraft sedan den 1 januari 2020) Tillhandahållande av tjänster för den beskattningsbara personens, ägarens eller de anställdas privata behov, eller generellt för andra ändamål än den beskattningsbara personens självständiga ekonomiska verksamhet, förutsatt att det vid tillhandahållandet av tjänsten används en vara för vilken den ingående mervärdesskatten dragits av helt eller delvis vid dess tillverkning, import, eller förvärv.

2. (ändrad - DV nr 101 från 2013, i kraft sedan den 1 januari 2014, kompletterad - DV nr 96 från 2019, i kraft sedan den 1 januari 2020) Tillhandahållande av tjänster utan ersättning för den beskattningsbara personens, ägarens, de anställdas eller tredje mans privata behov, eller generellt för andra ändamål än den beskattningsbara personens självständiga ekonomiska verksamhet.

3. (ny - DV nr 94 från 2012, i kraft sedan 1 januari 2013) Ägarens/nyttjanderättshavarens tillhandahållande av tjänster utan ersättning för förbättring av en tillgång som hyrs ut eller för vilken nyttjanderätt upplåts.

(4) Punkt 3 ska inte tillämpas på

1. Befordran av anställda, inbegripet företagsledningen, mellan bostaden och arbetsplatsen, som arbetsgivaren ombesörjer utan ersättning när detta görs i den beskattningsbara personens ekonomiska verksamhet.

2. (ändrad – DV nr 94 från år 2012, i kraft sedan den 1 januari 2013) Ägarens/nyttjanderättshavarens tillhandahållande av tjänster utan ersättning för reparation av en tillgång som hyrs ut eller för vilken nyttjanderätt upplåts.

3. (upphävd – DV nr 94 från 2012, i kraft sedan den 1 januari 2013)

4. Vederlagsfritt tillhandahållande av en tjänst av mycket ringa värde i reklamsyfte.

5. (ny - DV nr 95 från 2015, i kraft sedan 1 januari 2016), Tillhandahållande av en tjänst för den beskattningsbara personens, ägarens eller de anställdas privata behov, eller generellt för andra ändamål än den beskattningsbara personens självständiga ekonomiska verksamhet, på grund av en akut nödsituation eller force majeure.

(5) (ny – DV nr 97 från 2016, i kraft sedan den 1 januari 2017) Punkt 3 siffran 1 är inte tillämplig på begagnade föremål för vilka avdragsrätt har utövats i enlighet med artiklarna 71a, 71b och 73b.

UNIONSRÄTT

1. Rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt

23 AVDELNING I SYFTE OCH TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Artikel 2

(1) Följande transaktioner skall vara föremål för mervärdesskatt: [...]

c) Tillhandahållande av tjänster mot ersättning som görs inom en medlemsstats territorium av en beskattningsbar person när denne agerar i denna egenskap.

24 [AVDELNING IV] KAPITEL 3 Tjänster

Artikel 24

(1) Med tillhandahållande av tjänster avses varje transaktion som inte utgör leverans av varor.

25 Artikel 26

(1) Följande transaktioner skall likställas med tillhandahållande av tjänster mot ersättning: [...]

b) Tillhandahållande av tjänster utan ersättning som utförs av den beskattningsbara personen för hans eget eller personalens privata bruk eller, mer generellt, annat rörelsefrämmande ändamål.

26 Artikel 28

Om en beskattningsbar person i eget namn men för någon annans räkning deltar i ett tillhandahållande av tjänster, skall han anses själv ha tagit emot och tillhandahållit tjänsterna i fråga.

27 [AVDELNING VII] KAPITEL 2 Leverans av varor och tillhandahållande av tjänster

Artikel 75

För sådana tillhandahållanden av tjänster i form av användning för privat bruk av varor som ingår i en rörelses tillgångar och sådana tillhandahållanden av tjänster utan ersättning som avses i artikel 26 skall beskattningsunderlaget utgöras av den beskattningsbara personens totala kostnad för att tillhandahålla tjänsterna.

RÄTTSPRAXIS FRÅN VARHOVEN KASATSIONEN SAD I REPUBLIKEN
BULGARIEN (Högsta domstolen, nedan kallad VKS)

28 **Vissa** av avdelningarna vid VKS anser att mervärdesskatt ska beräknas på de arvoden som fastställts i föreskriften som avses i artikel 38 ZA. De arvoden som domstolen har fastställt för det kostnadsfria tillhandahållandet av juridiska tjänster utgör inte ett tillhandahållande av tjänster utan ersättning, vilket innebär att mervärdesskatt ska betalas. Det finns ytterligare beslut från VKS som stöder denna uppfattning: VKS beslut nr 50207 av den 11 oktober 2023 i det handelsrättsliga målet nr 1940/2022 och VKS beslut nr 50139 av den 10 maj 2023 i tvistemål nr 5156/2021.

29 **Andra** avdelningar vid VKS anser däremot att domstolen inte ska beräkna mervärdesskatt på de arvoden som avses i artikel 38 ZA. Tillhandahållanden av tjänster utan ersättning är inte föremål för mervärdesskatt, vilket följer av artikel 2.1 c i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt. Denna verksamhet utgör inte en beskattningsbar leverans av varor eller ett skattepliktigt tillhandahållande av tjänster i den mening som avses i ZDDS eller i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt. Det är även innebörden av VKS beslut nr 917 av den 10 maj 2023 i tvistemål nr 1323/2023.

SKÅLEN TILL ATT DEN HÄNSKJUTANDE DOMSTOLEN ANSER ATT
ETT FÖRHANSAVGÖRANDE ÄR NÖDVÄNDIGT FÖR ETT KORREKT
AVGÖRANDE I DET NATIONELLA MÅLET

- 30 Begäran om ändring av domen såvitt avser rättegångskostnaderna mottogs inom fristen och ingavs av en person med rätt att inge en sådan begäran. Motparten har avgett ett yttrande i frågan. Ansökan kan tas upp till sakprövning och ska avgöras i sak.
- 31 För att avgöra målet behöver den nationella domstolen ta ställning till följande fråga som rör materiell rätt: Ska det aktuella tillhandahållandet av juridiska tjänster utan ersättning anses utgöra ett beskattningsbart tillhandahållande av tjänster i den mening som avses i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt i en situation där domstolen förpliktar den förlorande parten att direkt till advokaten betala ett belopp som motsvarar tjänstens värde, beräknat till det belopp som advokaten erhållit om han inte hade tillhandahållit tjänsten kostnadsfritt[?]
- 32 Förbudet mot obehörig vinst är en erkänd princip i den bulgariska rättsordningen. Om en part har erhållit kostnadsfria juridiska tjänster och vunnit tvisten ska den förlorande parten förpliktas att betala arvodet direkt till advokaten. Förstnämnda part har nämligen inte haft några kostnader för advokatarvoden. Advokaten ska emellertid inte arbeta *pro bono*, vilket innebär att dennes arvode ska betalas av den förlorande parten, som ska förpliktas att betala arvodet som härrör från förfarandet direkt till advokaten. Frågan som uppkommer i det nationella målet är huruvida mervärdesskatt ska tas ut på arvoden för juridiska tjänster som advokaten har tillhandahållit *pro bono* när domstolen förpliktar den förlorande parten att bära kostnaderna för advokaten.
- 33 Kraven i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt har införlivats i bulgarisk rätt. I den bulgariska mervärdesskattelagen föreskrivs att mervärdesskatt ska tas ut på tillhandahållanden av tjänster. Vissa delar av bestämmelsen i artikel 9 ZZDS återger ordagrant artikel 26.1 b och artikel 28 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt. Samtidigt har Bulgarien utnyttjat möjligheten att undanta tjänster som tillhandahålls av jurister från mervärdesskatt i enlighet med del B i [bilaga X till] rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt. Denna bestämmelse är emellertid inte tillämplig när advokaten som tillhandahåller tjänsten är registrerad för mervärdesskatt såsom i förevarande mål. Om advokaten skulle ingå ett avtal om rättshjälp och rättsligt bistånd i samband med tvister mot ersättning ska mervärdesskatt beräknas på arvodet. Det förhåller sig emellertid annorlunda när advokaten arbetar *pro bono*. Det är av just denna anledning som den hänskjutande domstolen vill få klarhet i huruvida dessa tjänster omfattas av tillämpningsområdet för rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt och vem som är den beskattningsbara personen.

- 34 Den hänskjutande domstolen är osäker på huruvida ovannämnda bestämmelser i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt är tillämpliga på juridiska tjänster som tillhandahålls utan ersättning av advokater.
- 35 Mervärdesskatt är en indirekt skatt. Den beskattningsbara personen (skattesubjektet) är slutkonsumenten som är mottagare av varan eller tjänsten. Personen som tillhandahåller tjänsten är skattebäraren (den som är betalningsskyldig för mervärdesskatt) och föremålet för skatten är själva tjänsten som tillhandahålls. Beskattningsunderlaget är ersättningen för de juridiska tjänsterna som tillhandahållits av advokaten.
- 36 När det gäller avtal om rättshjälp och rättsligt bistånd i samband med tvister mot ersättning är det själva tillhandahållandet av tjänsterna som är föremålet för mervärdesskatten. Klienten enligt avtalet är det skattesubjekt som är ansvarigt för betalning av mervärdesskatten. Skattebetalaren är advokaten som tillhandahåller tjänsten mot ersättning och betalar in mervärdesskatten till staten i klientens namn. Beskattningsunderlaget utgörs av det advokatarvode (som betalas till advokatbolaget) som anges i avtalet om rättshjälp och rättsligt bistånd i samband med tvister. Situationen är dock mer komplicerad när det är fråga om tillhandahållande av juridiska tjänster utan ersättning (*pro bono*).
- 37 För det första är det oklart huruvida tillhandahållande av juridiska tjänster utan ersättning utgör ett mervärdesskattepliktigt tillhandahållande av tjänster. Den hänskjutande domstolen vill därför få klarhet i huruvida de juridiska tjänsterna utan ersättning utgör ett mervärdesskattepliktigt tillhandahållande av tjänster. Är ett kostnadsfritt tillhandahållande av juridiska tjänster av en advokat (ett advokatbolag) för vilket advokaten (advokatbolaget) beviljas arvode i domstol föremål för mervärdesskatt? Det är nödvändigt att få klarhet i denna fråga, eftersom den är avgörande för det belopp som den förlorande parten ska förpliktas betala till advokaten som har tillhandahållit de kostnadsfria juridiska tjänsterna. Svaret på frågan påverkar även statens intäkter och rätten till avdrag för ingående mervärdesskatt.
- 38 För det andra uppstår problem när skattesubjektet (den beskattningsbara personen) ska identifieras. T.P.T. är mottagaren av tjänsten. Han är klienten enligt avtalet om rättshjälp och rättsligt bistånd i samband med tvister och har vunnit målet. Han är emellertid inte den beskattningsbara personen (skattesubjektet), eftersom det aktuella tillhandahållandet avsåg juridiska tjänster utan ersättning till en person som har ekonomiska svårigheter. Under dessa omständigheter ska domstolen, för det fall att talan vinner bifall, inte förplikta den tappande parten att betala kostnaderna för advokatarvodet till mottagaren av tjänsten (klienten enligt avtalet), utan direkt till skattebäraren (den som är betalningsskyldig för mervärdesskatt), det vill säga till advokaten eller advokatbolaget. I detta fall erhåller advokaten (advokatbolaget) det arvode som han skulle ha rätt till om ersättning (beskattningsunderlag) hade avtalats. Den hänskjutande domstolen anser att det är oklart huruvida advokaten (advokatbolaget) är den

beskattningsbara personen (skattesubjektet) i mervärdesskattehänseende när denne tillerkänns advokatarvode av domstolen för tillhandahållande av kostnadsfria juridiska tjänster till en person som har vunnit målet. Frågan är relevant för utgången i det nationella målet, eftersom den är avgörande för att identifiera de personer som ska erhålla den mervärdesskatt på rättegångskostnaderna som domstolen utdömer.

- 39 Mot denna bakgrund vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida varje enskild bestämmelse i artikel 2.1 [c], artikel 24.1, artikel 26.1 b och artikel 28 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt ska tolkas på så sätt att tillhandahållande av juridiska tjänster utan ersättning utgör ett mervärdesskattepliktigt tillhandahållande och huruvida mervärdesskatten ska betalas först när domstolen tillerkänner advokaten arvode.
- 40 Den hänskjutande domstolen anser att det inte står klart huruvida det omtvistade tillhandahållandet – det vill säga tillhandahållandet av juridiska tjänster utan ersättning till en part som vunnit målet, och det arvode som tillerkänns advokaten direkt – utgör ett tillhandahållande av tjänster utan ersättning i den mening som avses i artikel 24.1 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt.
- 41 För att kunna avgöra målet i enlighet med unionsrätten är det nödvändigt att besvara frågan huruvida det omtvistade tillhandahållandet utgör ett tillhandahållande av tjänster mot ersättning i den mening som avses i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt. Om så är fallet, ska det beaktas att det arvode som domstolen utdömer motsvarar det belopp som advokaten skulle erhållit om ett arvode hade överenskommits i ett avtal om rättshjälp och rättsligt bistånd i samband med tvister.
- 42 För att fastställa vem som ska påföras mervärdesskatt är det nödvändigt att klargöra vem som är den beskattningsbara personen när det rör sig om en juridisk tjänst utan ersättning och arvode har fastställts. Den hänskjutande domstolen är osäker på vilken person i det nationella målet som är den beskattningsbara personen i den mening som avses i det ovannämnda direktivet.
- 43 Det är nödvändigt att klargöra huruvida ett sådant tillhandahållande av tjänster som det som är aktuellt i det nationella målet utgör ett tillhandahållande av tjänster utan ersättning och [samtidigt] mot ersättning i den mening som avses i rådets direktiv 2006/112/EU av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt. Skälet är att en del av de tjänster som tillhandahållits utan ersättning ska likställas med tillhandahållanden av tjänster mot ersättning, vilka däremot är mervärdesskattepliktiga.
- 44 Mot bakgrund av ovanstående överväganden ska målet vilandeförklaras i enlighet med artikel 631.1 GPK, jämförd med artikel 267 första stycket FEUF till dess att Europeiska unionens domstol har avgjort de frågor beträffande tolkningen av

unionsrätten som anges i beslutdelen av förevarande begäran om förhandsavgörande.

Mot bakgrund av det ovan anförda har DEN HÄNSKJUTANDE DOMSTOLEN

BESLUTAT:

1 **ATT HÄNSKJUTA** följande tolkningsfrågor till Europeiska unionens domstol i enlighet med artikel 267 FEUF och artikel 629 GPK:

1. Ska begreppet ”**tjänster**” i den mening som avses i artikel 2.1 [c], artikel 24.1, artikel 26.1 b och artikel 28 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt ska tolkas så, att det omfattar

1. tillhandahållande av juridiska tjänster utan ersättning (*pro bono*) av en advokat som är ombud för en part i ett domstolsförfarande[?]
2. tillhandahållande av juridiska tjänster utan ersättning (*pro bono*) av en advokat som är ombud för en part som har vunnit en tvist, varvid domstolen tillerkänner **advokaten** det arvode som han skulle ha fått om ett arvode hade överenskommit enligt ett avtal om rättshjälp och rättsligt bistånd i samband med tvister[?]

2. Ska begreppet ”**tillhandahållande av tjänster utan ersättning**” i den mening som avses i artikel 26.1 b i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt tolkas på så sätt att det innefattar

1. tillhandahållande av juridiska tjänster utan ersättning (*pro bono*) av en advokat som är ombud för en part i ett domstolsförfarande[?]
2. tillhandahållande av juridiska tjänster utan ersättning (*pro bono*) av en advokat som är ombud för en part som har vunnit en tvist, varvid domstolen tillerkänner advokaten det arvode som han skulle ha fått om ett arvode hade överenskommit enligt ett avtal om rättshjälp och rättsligt bistånd i samband med tvister[?]

3. Ska begreppet ”**tillhandahållande av tjänster mot ersättning**” i den mening som avses i artikel 2.1 c, artikel 24.1 och artikel 26.1 b i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt tolkas på så sätt att det omfattar tillhandahållande av juridiska tjänster utan ersättning (*pro bono*) av en advokat som är ombud för en part som har vunnit en tvist, varvid domstolen tillerkänner advokaten det arvode som han skulle ha fått om ett arvode hade överenskommit enligt ett avtal om rättshjälp och rättsligt bistånd i samband med tvister[?]

4. Ska begreppet ”**beskattningsbar person**” i den mening som avses i artikel 28 och artikel 75 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt tolkas på så sätt att det avser

1. en advokat (ett advokatbolag som är ett enmansbolag) som har tillhandahållit en part i ett domstolsförfarande juridiska tjänster utan ersättning (*pro bono*)?
2. en advokat (ett advokatbolag som är ett enmansbolag) som har tillhandahållit juridiska tjänster utan ersättning (*pro bono*) till den vinnande parten i en tvist, varvid domstolen tillerkänner advokaten (advokatbolaget som är ett enmansbolag) det arvode som han skulle ha fått om ett arvode hade överenskommit enligt ett avtal om rättshjälp och rättsligt bistånd i samband med tvister[?]

36. [utelämnas] [vilandeförklaring av målet]

37. [utelämnas]

[utelämnas] [överväganden avseende förfarandet]

40. **BESLUTET** är slutgiltigt och kan inte överklagas enligt artikel 631 GPK.